

STENOGRAFJA = NARODOWA =

SYSTEMU

ARKADJUSZA BIELSKIEGO.

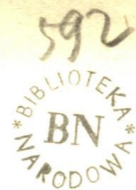
WYDANIE I.

WARSZAWA. ○○○○○○○○ 1914.
NAKLAD I WŁASNOŚĆ AUTORA.

Biblioteka Narodowa
Warszawa

30001009567649

II. 835.771

1973 K 372/15

DRUKARNIA
S. LAURYSIEWICZA
WARSZAWA,
KOŚCIELNA 8. TELEF. 43-20.

Słowo wstępne.

Brak systemu stenograficznego w polskim języku, któryby dał każdemu, nawet mniej uzdolnionemu, możliwość poznania stenografji i praktycznego korzystania z niej już w niedługim czasie, nakłonił mnie do ułożenia polskiego systemu p. t. „STENOGRAFJA NARODOWA“. Układ „Stenografji Narodowej“, czyniąc zadość wymaganiom teorytycznym stenografji (prostota, możliwość łatwego wyuczenia się go, biegłość w pisaniu, wyrazistość, krótkość i praktyczna używalność) usiłuje być możliwie popularnym i dla najszerszych sfer dostępnym.

System „Stenografji Narodowej“ jest nadto pierwszym systemem polskim, który może mieć zastosowanie bez większych zmian w innych językach słowiańskich.

Wobec powyższych danych mam nadzieję, że praca moja przyniesie korzyść przemysłowi i handlowi, dając obok tego możliwość lepszego zarobkowania pracownikom handlowym.

AUTOR.

Lekcja pierwsza.

Pisownia stenograficzna.

Stenografja z praktycznych względów odstępuje od zwykłej pisowni i opiera się na następującej zasadzie:

„Pisz tylko to, co słyszysz, i uwzględniaj tylko to, co odróżnia prawidłowa wymowa“

Z tego też powodu dźwięki **h** i **ch**, **ź** i **rz**, **ó** i **u** mają jeden znak, wyrazy obce zaś pisze się odpowiednio do ich wymowy.

Wyjątek stanowią tylko wyrazy obce rzadziej używane oraz imiona własne, które należy wypisywać zwykłym pismem, ażeby uniknąć niepoprawności ortograficznej, dopuszczalnej na ogół w stenografji.

Znaki dla samogłosek pisze się z góry na dół i to bez nacisku, który je zmiękcza.

Znaki zaś dla spółgłosek i grup spółgłoskowych pisze się albo od dołu do góry, albo też w kierunku poziomym od ręki lewej ku prawej, przyczym znaki pisane z dołu do góry mają dwa pochYLENIA, a mianowicie: zwykłe pochYLENIE pod kątem około 75° dla spółgłosek mocnych **f**, **k**, **p**, **t**, i t. p. większe pochYLENIE pod kątem około 45° dla spółgłosek słabych **w**, **g**, **b**, **d**, i t. p.

Znaki

↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
a	ę	e	ę	o	u	t	d	p	b
→	—	—	~	—	—	—	—	—	—
x	s	n	c	r	m				

Uwaga. Aby alfabet dobrze się upamiętnił, należy każdy znak napisać kilkanaście razy, zwracając baczną uwagę na formy znaków i ich pochYLENIA, w którymto celu powinno się pisać wolno i starannie.

Zasadnicze położenie znaków.

Ostatni punkt samogłosek powinien leżeć na linii, ostatni zaś punkt spółgłosek nad linią. Prawidło to obowiązuje jednak tylko o tyle, o ile znak służy na określenie całego wyrazu, albo też jest początkiem wyrazu. Następne znaki łączą się z poprzednimi bez względu na linje.

Wszelkie prawa przedruku i przekładu
zastrzeżone.

Ł a c z e n i a.

- Spółgłoski łącząc się z następującymi: a) **a** lub **ą** tworzą kąty, b) z **e** lub **ę** haczyki, c) z **o** lub **u** pętelki.
 Spółgłoski łączą się z poprzedzającymi samogłoskami następująco:
 d) **d, t, z, s, n** i **c** tworzą kąty, e) **r, m, b, p** haczyki.

a) *da, ba, ma* b) *te, me, ze* c) *co, nu, bo, ro*

d) *ad, ez, un* e) *er, em, ob, ep*

- Spółgłoski łączą się między sobą następująco:
 a) **d, t, z, s** zapomocą kropki-pętelki dowolnego obrotu*), b) **n, c** zlewają się, c) **b, p, r, m** zwykłym przyłączeniem.

- Samogłoski łączą się między sobą następująco:
 d) **e, ę, o, u** zwykłym przyłączeniem, e) **a, ą** za pomocą łącznika (i₃ litery **t**).

a) *bd, vd, mx* b) *nd, dn, rn, mc, tb, tr, nm, zt*

d) *ao, eu, ae, ea, ua, oa*

Ćwiczenie 1.

Uwaga. Przy odczytywaniu stenografji należy baczyć na to, że w „Stenografji Narodowej“ część znaków rozpoczyna się zaokrągleniem, lub — jak dalej zobaczymy — kółkiem, lecz nigdy się nimi nie kończą, dlatego też wszelkie zaokrąglenia lub kółka na końcu znaków poprzednich stanowią początek następnych.

*) Punktsschlinge beliebter Drehung

adam oto rdza pręt prąd

Ćwiczenie 2.

Uwaga. Przy stenografowaniu należy mieć na uwadze, by 1) pióra nie odrywać od papieru, 2) formę znaków ściśle zachowywać, tak, iżby znak ostry nie stał się zaokrąglonym i naodwrot, i 3) napisaną stenografję zawsze starać się odczytać.

adam, arbuz, armata, oto, oba, obca, obóz, ocet, octu, udo, urost, usta, uzda, dama, dar, dom, tom, doba, dąb, dęby, duma, drab, drób, drut, drama, tatar, tama, tędy, tabor, tępy, topór, torba, trąba, baba, buda, but, brat, brama, pas, para, pęd, potem, pusto, prom, pręt, psota, proca, praca, marmur, modra, rad, rozum, rdza, cudo, cembra, cąber, cęber, samara, spust, zrąb, zapada, dobra, ema.

Lekcja druga.

i y k g l l' f w z rz s z sz x h ch

Samogłoski **i, y** w związku ze spółgłoskami.

Samogłoska **i** jest półmiarowa i odpowiada $\frac{1}{4}$ koła.

- a) **i** łącząc się z poprzedzającymi spółgłoskami zaokrągla ich zakończenia,
- b) z następującymi **z, s, d, t, n, c** — **i** łączy się jak **a** (porów. lekcję pierwszą).
- c) z następnymi **b, p, r, m** — **i** łączy się zwykłym przyłączeniem, przyczym początki tych spółgłosek otrzymują większe zaokrąglenie.

Samogłoska **y** jest pół miarowa i odpowiada $\frac{1}{2}$ **a**;

- d) z poprzedzającymi spółgłoskami **y** łączy się jak **a**,
- e) pozatym łączy się **y** jak **i**.

a) *ni, pi, zi* b) *iz, id, in* c) *ir, im, ib, ip,* d) *my, zy*

e) *ym, yb, yn, mina, irena.*

i, j, y w związku z samogłoskami.

- a) **i, j, y** przed samogłoskami uwydatnia się przez nacisk na tych samogłoskach.
- b) **j** między poprzedzającą samogłoską a następującą spółgłoską uwydatnia się przez wydłużenie samogłoski.
- c) **j** po **i, y** zaznacza się przez nacisk na **i** lub **y**.
- d) **j** na końcu wyrazów uwydatnia się przez zaokrąglenie znaku samogłoski ku lewej ręce.

a) *pies, jantina, maryan,* b) *miejsce, zamiojski, pijcie, myjcie, daj,*

miej, rój, pój.

- a) **g, k, l, ł** łącząc się z poprzedzającymi samogłoskami oprócz **i, y** tworzą pętelki.

- b) **g, k** łączy się z poprzedzającymi spółgłoskami podobnie jak z samogłoskami.
- c) **g, k** łączy się z następnymi **i, y** w ten sposób, że zaokrąglenia ich znaków (t. j. **g, k**) przechodzą w kółka leżące po prawej stronie **i** lub **y**.
- d) **l, ł** łączy się z poprzedzającymi spółgłoskami oraz z **i, y** zapomocą zwykłego przyłączenia.
- e) **l** z następnymi **e, ę** zlewa się.

a) *ag, ek, ul, al,* b) *bg, pk, zg* c) *ik, yg* d) *ml, pl*

e) *lep, lek, bogdanka.*

- a) **w, f, rz, sz** łączą się z poprzedzającymi samogłoskami w ten sposób, że ich kółka pisane dolnym obrotem (t. j. z dołu do góry) leżą po lewej stronie samogłosek.
- b) **w, f, rz, sz** łączą się z poprzedzającymi spółgłoskami tworząc pętelki.
- c) **cz, szcz** łączą się z poprzedzającymi samogłoskami (oprócz **i, y**) z prawej strony, zatracając $\frac{3}{4}$ kółka.
- d) **cz, szcz** łączą się z poprzedzającymi **i, y** i ze spółgłoskami jak **k** lub **g**.

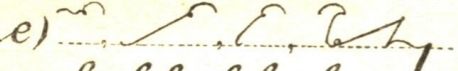
a) *aw, ef, urz* b) *dwo, zf, msz, acz, eszcz, icz, yszcz*

mszcz, pocz, piszczony.

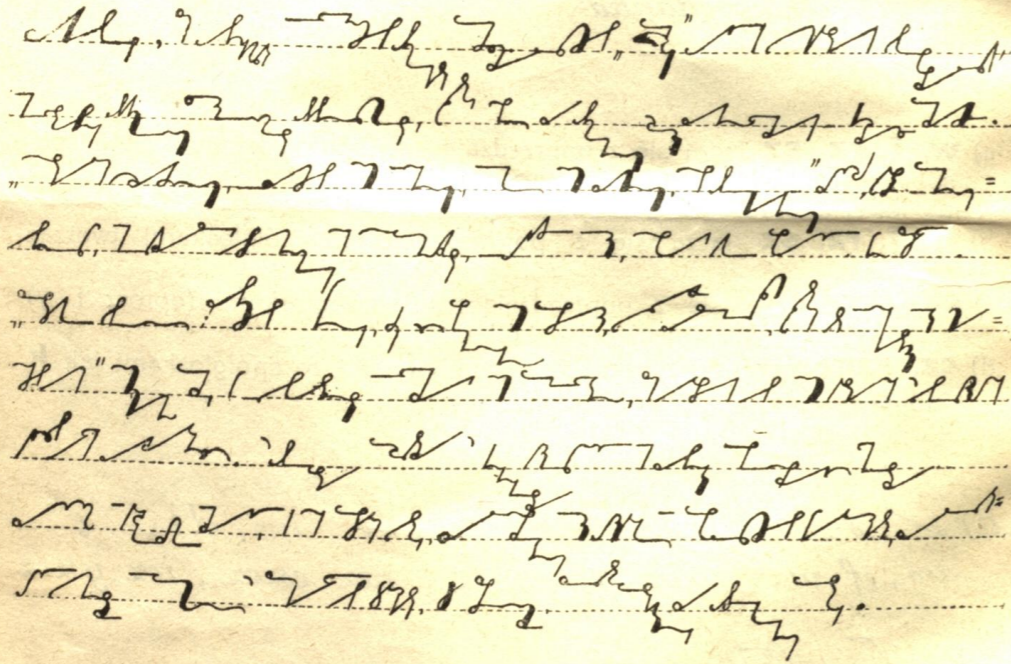
- a) **h, ch** łączą się z poprzedzającymi samogłoskami jak **z** lub **n**.
- b) następujące **a, ą** łączą się z **h, ch** zapomocą łącznika ($\frac{1}{3}$ t.)
- c) następujące **o, u** łączą się z **h, ch** jak z samogłoskami.

- d) następujące spółgłoski łączą się z **h, ch** jak z **i**.
- e) poprzedzające spółgłoski łączą się z **h, ch** za pomocą kropki.

a) h, ch, b) Ź, ż, c) Ć, ć, d) Ć, Ć, Ć, Ć
ach, reh, uch, cha, cha, cho, chu, cho chm, chn, chsz, hl

e)
nch, bch, kch, chorroacja.

Ćwiczenie 3.

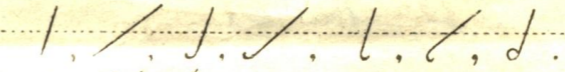

Ćwiczenie 4.

Wesolo żeglujmy, wesolo, po życia burzliwym potoku.
W owsach jednostajnie brzęczą świerszcze polne, a z borów
cienistych leśnej okolicy rozwiewa się wonność sosnowej żywicy.

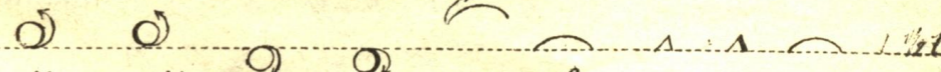
Praca dla bliźnich często podnosi człowieka, upadającego pod ciężarem własnych nieszczęść. Przelotny wiaterek to trawkę zawichrzy, to w trzcinę, w tatarak się wkradnie, zakłóci, zamąci, i cichszy, i cichszy — w zielonym gaju przepadnie. Hej! lasy i niwy, ozwycie się w chór, zatrąbił myśliwy, pan lasów i gór. Zanućmy hejnał radosny, już z góry wieje oddech wiosny, na kurhanach ruin zielona, a dąbrowa umajona. Chociaż Rzym nie wydał tak wielkich wieszczów i mędrców jak Grecja, posiadał jednak niemniej znakomitych mówców, jak Cyceron, poetów, jak Wirgiliusz, Horacy, Owidyusz, uczonych przyrodników, jak Pliniusz, a historyk Tacyt stać może obok Herodota i Tucydyesa.

Lekcja trzecia.

st, se, sp, sw, sk, stro, wst.

Powyższe grupy liter łączą się z samogłoskami i spółgłoskami podobnie jak **t, d, f, w, k, g**.

Znaki specjalne posiadają jeszcze następujące grupy:

ość ność ejsz-y niejszy naj jak naj, nie niej, wst-y ow

Znak **ość** bez nacisku lub **ność** z naciskiem pisze się z dołu do góry (dolny obrót). Znak **ejsz-y** bez nacisku lub **niejsz-y** z naciskiem pisze się z góry na dół (górnny obrót). Znaków tych na oznaczenie powyższych grup używa się tylko w środku lub w końcu wyrazów; są one zwykłymi kółkami, różnymi wielkością od kółek, któremi rozpoczynają się znaki **w, cz**.

Na początku wyrazów znak

"	"	"	"	ość	oznacza przedrostek	prze,
"	"	"	"	n-ność	"	przej,
"	"	"	"	i-ejszy	"	przy,
"	"	"	"	niejszy	"	przyj.

ość, n-ność łączy się jak **rz**, przyczym po poprzednich samogłoskach łączy się z lewej strony samogłosek; **ejszy, niejszy** jak **cz**.

Znaków **naj** i **jaknaj** używa się tylko na początku wyrazów; są one zupełnie podobne do siebie, jedynie znak **naj** pisze się nad linią, zaś **jaknaj** na linii. Znaki te łączą się jak **h, ch**.

Znaki **nie, niej** łączą się z poprzedzającymi samogłoskami i spółgłoskami jak **h, ch**. Następujące samogłoski i spółgłoski łączą się z **nie, niej** jak z samogłoskami.

Znak **wsz-y**, używany tylko w środku wyrazów, łączy się jak **naj**.

Znak **ow**, używany tylko w końcówkach wyrazów, łączy się jak **t**.

złość, zgodność, sumiennność, lepszy, mniejszy, przestać, przejechać, przysłać

przyjść, przejechać, najlepiej, jaknajgorzej, mniemać mniej,

pierwszy, malononicy, stoloroy, polowoy.

Samogłoski na końcu wyrazów oznacza się oddzielnymi znakami, wielkości zwykłego przecinka lub kropki.

przykłady *a, a, e, e, o, u, y, yj, i, ij* *matha*

dobrą, złe, dobe, kutno, poprostu, pilawoy, myj, poloki pij.

Uwaga. **o** oznacza się kropką lewego obrotu; **u** prawego obrotu.

Następujące przyimki, spójniki i inne wyrazy oznaczamy specjalnymi znakami:

ro-roe, z-ze, a, o, u, i, od, do, co, po, tak, się, jest, że.

Uwaga. Znaki dla przyimków i spójników piszą się nad linią.

Zmiękczone spółgłoski.

Ponieważ spółgłoski miękkie **ć, ś, ń, ź** tworzą się ze spółgłosek twardych **c, s, n, z** pod wpływem samogłosek miękkich, jotowanych, i innych różnych dźwięków, dlatego stenografia nie odróżnia miękkich spółgłosek, jakkolwiek w niektórych wyrazach jak np. **ćma, koń, pogoń** i t. p. można dla uniknięcia dwuznaczności uwydatniać zmiękczenie spółgłoski przez dodanie kropki nad nią.

Ćwiczenie 5.

Handwritten stenographic practice for soft consonants, showing various words and their shorthand representations on ruled lines.

Ćwiczenie 6.

Francuska porcelana ma pierwszeństwo przed chińską ze względu na delikatność i piękność rysunku. Uniwersytet pragski był pierwszym w Europie środkowej wyższym zakładem

naukowym, a drugim z kolei Akademia krakowska. W ważkim przesmyku termopylskim trzystu Spartan pod dowództwem króla Leonidasa poległo śmiercią bohaterską, nie chcąc się poddać Persom. Obowiązkiem każdego jest nieść ulgę cierpiącym. Lekko, cicho, gładko, nieś nas Wisło nasza, na twych falach, matko, nic nas nie przestrasza. Gramatyka jest podstawą znajomości każdego języka. Najtrudniejszą częścią ćwiczeń muzycznych są gamy, bez których jednak gra nie może być doprowadzoną do względnej nawet biegłości i doskonałości. Każda bajka jest allegorią, gdyż pod postacią zwierząt maluje ludzi, ich błędy, wady i przymioty. Chiny są ojczyzną tak dziś rozpowszechnionej herbaty, która jest bardzo blisko spokrewniona z kamelją.

DEKLINACJA.

Końcówki, występujące w odmianie imion czyli deklinacji, składają się często z więcej niż jednej litery i są nieraz równe ilością liter, a nawet większe od osnowy np. w wyrazach: synowie, małego, całemi, osnową jest syn-, mał-, cał-, końcówką zaś -owie, -ego, -emi.

„Stenografia Narodowa“ symbolizuje końcówki deklinacyjne specjalnymi znakami, i tak za pomocą 4 znaków półmiarowych oznacza 7 przypadków.

Znaki deklinacyjne dla liczby pojedynczej pisze się bez nacisku, dla liczby mnogiej z naciskiem.

<i>Ko</i>	Końcówki mianownika	oznacza się	znakiem	„ <i>ji</i> ”
<i>Ko</i>	„ dopełniacza	„	„	„
<i>Ko</i>	„ celownika	„	„	„
<i>Ko</i>	„ narzędnika	„	„	„ <i>mbap.</i> ”

Końcówkę miejscownika symbolizuje się znakiem dla narzędnika, a że miejscownikiem rządzi zawsze jeden z następujących przyimków: przy, w, o, na, po, rozpoznawać go będziemy po tych przyimkach.

Końcówki biernika i wołacza równe końcówkom mianownika lub dopełniacza należy oznaczać znakiem dla mianownika lub dopełniacza.

Powyższymi znakami deklinacyjnymi symbolizuje się tylko końcówki złożone z więcej niż jednej litery. Oddzielne zaś samogłoski jako końcówki deklinacyjne należy wypisywać znakami końcowych samogłosek (patrz lekcja 3).

Odnośnie do samogłosek zmięczonych przez i lub y, to postępowanie z nimi pozostawia się wyborowi samych uczniów, jakkolwiek w początkach przynajmniej wskazane jest całkowite ich wypisywanie. W miarę

postępu umiejętności orjentowania się w symbolizacji przypadków lepiej jest zwolna i w tym wypadku stosować znaki deklinacyjne.

Przeгляд końcówek złożonych.

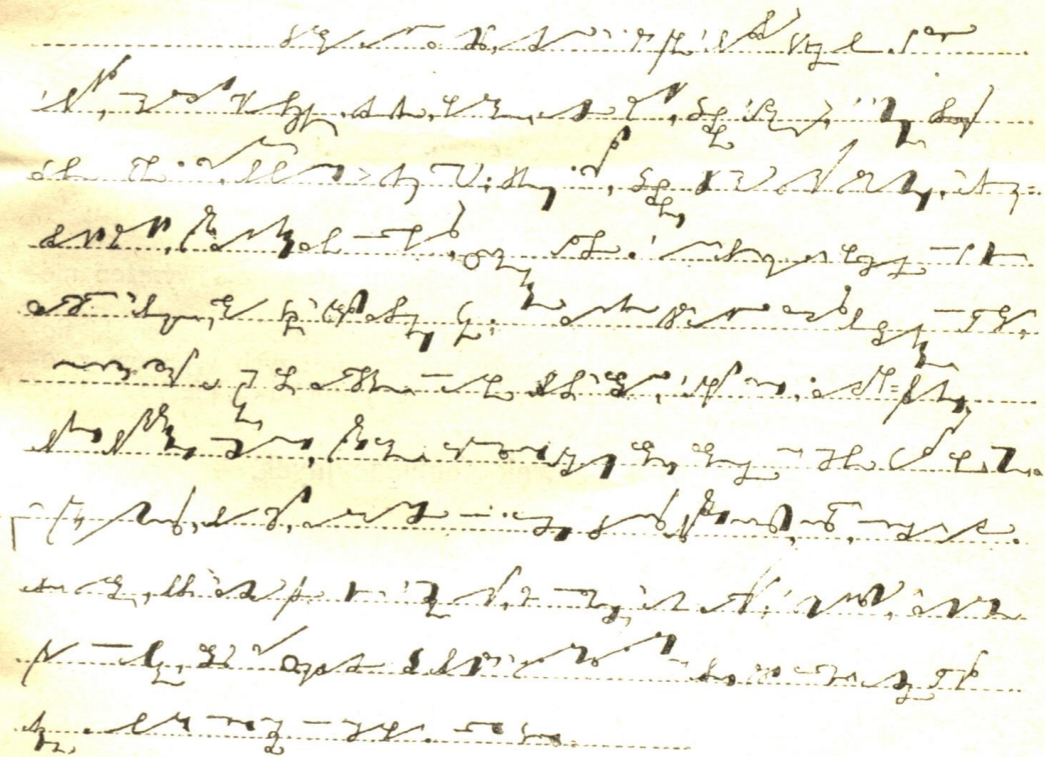
Mianownik w liczbie pojedynczej nie posiada końcówek złożonych, w liczbie mnogiej ma końcówkę — **owie**.

Dopełniacz liczby pojedynczej ma końcówki — **j-ego**, — **i-ej**, w liczbie mnogiej — **i-ów**, — **ych**, — **i-ech**, — **ich**.

Celownik w liczbie pojedynczej ma końcówki — **i-owi**, — **i-emu**, — **i-ej**, — **i-omu**, w liczbie mnogiej — **i-om**, — **i-em**, — **im**, — **ym**.

Narzędnik w liczbie pojedynczej ma końcówki — **i-oma**, — **i-em**, — **im**, — **ym**, w liczbie mnogiej — **i-ami**, — **i-emi**, — **mi**.

Miejscownik w liczbie pojedynczej ma końcówki — **im**, — **ym**, — **i-ej**, w liczbie mnogiej — **i-ach**, — **ich**, — **ych**, — **i-ej**, w związku z odpowiednimi przyimkami.

KONJUGACJA.

Końcówki, występujące w odmianie czasowników czyli końcówki konjugacyjne symbolizuje się podobnie jak końcówki deklinacyjne.

Na oznaczenie końcówek konjugacyjnych mamy 6 znaków, które dla końcówek trybu oznajmującego są półmiarowe, pisane bez nacisku dla czasu teraźniejszego i z naciskiem dla czasu przyszłego, dla końcówek zaś trybu warunkowego są jednomiarowe, pisane bez nacisku, a mianowicie:

Tryb oznajmujący.		Tryb warunkowy.	
czas teraźniejszy	czas przyszły	czas współczesny	
l i c z b a p o j e d y n c z a			
Osoba I	˘	˘	˘
„ II	ˇ	ˇ	ˇ
„ III	ˇ	ˇ	ˇ
l i c z b a m n o g a			
Osoba I	˘	˘	˘
„ II	ˇ	ˇ	ˇ
„ III	ˇ	ˇ	ˇ

Ponadto są jeszcze specjalne półmiarowe znaki, a mianowicie:

- ˘˘ dla bezokolicznika,
- ˘˘˘ „ imiesłowu współczesnego,
- ˘˘˘˘ „ „ biernego czasu przeszłego,
- ˘˘˘˘˘ „ „ „ rodzaju nijakiego dla wyrażen nieosobowych.

Powyższymi znakami konjugacyjnymi symbolizuje się końcówki złożone z więcej niż jednej litery, przyczym, oprócz poniższych wyjątków, z osnowy każdego czasownika należy wypisywać najmniej dwie pierwsze litery.

Przegląd końcówek konjugacyjnych.

Tryb oznajmujący.		Tryb warunkowy.	
czas teraźniejszy	czas przeszły	czas współczesny	
l i c z b a p o j e d y n c z a			
Osoba I	e, m	łem	łbym
„ II	sz	łeś	łbyś
„ III	—	ł	łby
l i c z b a m n o g a			
Osoba I	my	liśmy	libyśmy
„ II	cie	liście	libyście
„ III	a-ją	li	liby

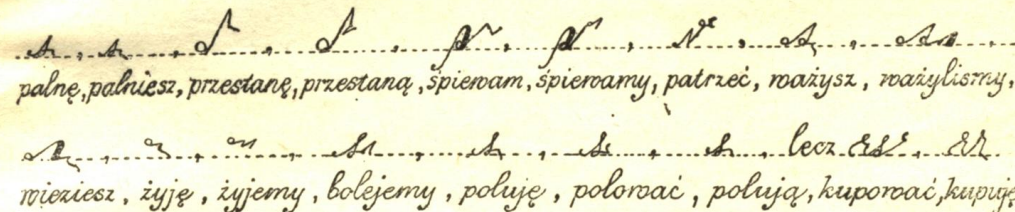
Bezokolicznik ę, ść.

Imiesłów współczesny **ąc, y.**

„ bierny cz. przeszł. **wy, ty.**

„ „ „ rodzaju nijakiego dla wyrażen nieosobowych **ono.**

W skład powyższych końcówek, symbolizowanych znakami konjugacyjnymi, wchodzi jeszcze następujące przyrostki, jako też ich połączenia: 1) **ne, nie**, 2) **ną**, 3) **a, ja**, 4) **i, y**, 5) **e, ie**, 6) **je**, 7) **u**, 8) **owa**.

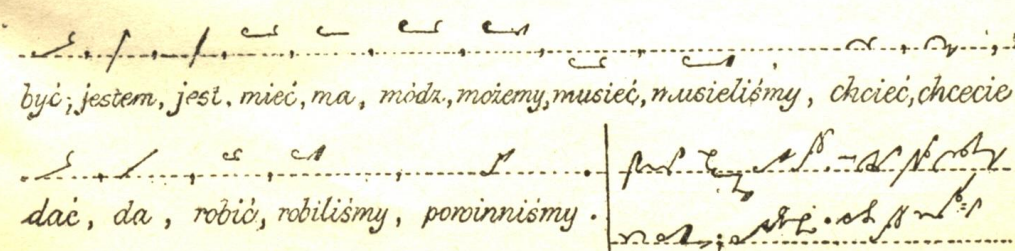

Z pośród słów niedokonanych wyróżniają się słowa oznaczające czynność powtarzającą się czyli wielokrotną np.: jadać, mawiać, kupować, grywać, czytać, siadywać i t. p. w przeciwieństwie do jeść, mówić, kupić, grać, czytać, siadać i t. p. Charakterystyczną cechą tych słów są przyrostki: -awa, -ywa, -iwa, a w niektórych nadto zmiana w pierwiastku samogłoski e lub ó na a.

Jeśli częstotliwa forma słowa tworzy się przez dodanie przyrostków bez zmiany pierwiastka, uwydatniać ją należy przez wypisanie pierwszej litery narostka, w przeciwnym zaś razie częstotliwej formy słowa uwzględniać nie będziemy.

Następujące czasowniki oznaczają się tylko pierwszą literą wraz ze znakiem konjugacyjnym: być, mieć, móc, musieć, chcieć, dać, robić, powinien być. Czas teraźniejszy słowa być — jestem, jesteś i t. d. oznacza się znakiem st, który dla trzeciej osoby liczby pojedynczej pisze się bez znaku konjugacyjnego, podobnie jak są przez s na linji, ma przez m nad linją, da przez d nad linją.

Czasowniki: mieć, móc, musieć odróżniają się w ten sposób, że m pierwszego pisze się nad linją, m drugiego również nad linją, lecz z naciskiem na zaokrągleniu, m trzeciego czasownika pod linją.

Wymagane przez zaokrąglenie
wymagające jednego ruchu ręki.
wymagające dwóch
obniżając o jedną miarę.
miara; fabryka; mebla; szaradnica; lecz
artystyczny, przyjacielski

Końcówki przymiotników.

Z końcówek przymiotników w i n usuwamy zawsze.

Z końcówki	owniczy	wypisujemy	own,
"	acyjny	"	ac,
"	cyjny	"	c,
"	styczny	"	st,
"	cielski	"	cie.

malinowego, rdzawemu, matczyny, budowniczy, kolonizacyjny, akcyjny,
artystyczny, przyjacielski

Uproszczenie znaków.

W „Stenografji Narodowej“ mamy trzy rodzaje znaków:

- 1) nieuformowane jak d, t, z i t. p.
- 2) uformowane przez zaokrąglenie początku znaku jak b, p, k i t. p., wymagające jednego ruchu ręki.
- 3) uformowane przez kółka jak w, f, rz, sz i t. p., wymagające dwóch ruchów ręki.

Ponieważ te ostatnie znaki, jako pierwsze litery wyrazów, zmniejszają szybkość pisma, przeto w początkach wyrazów należy je pisać nadal:

w, f jak b, p, rz, sz jak n, m, cz, szcz jak l, ł, obniżając o jedną miarę.

miara; fabryka; mebla; szaradnica; lecz

Przedrostki.

Najważniejszą częścią każdego wyrazu, który—jak wiadomo—posiada ich kilka, jest pierwiastek. Przez dodanie przedrostków i przyrostków do niego tworzy się zwykle cała grupa wyrazów np.: bieg, biegać, bieganie, zapobiegliwy, wybieg i t. p.

O przyrostkach była mowa w lekcjach poprzednich, przedmiotem zaś tej lekcji będą przedrostki.

Skracanie przedrostków polega na tem, że oznaczamy je początkowemi lub środkowemi literami, często wydłużonemi.

Celem odróżnienia znaków symbolizujących przedrostki od znaków oznaczających litery, piszemy je o jeden stopień niżej.

Następujące przedrostki oznaczamy sposobem skróconym:

1) przy —	<i>o</i>	na linji	
2) przeciw —	<i>o</i>	nad linją	
3) prze —	<i>o</i>	na linji	
4) przed —	<i>o</i>	nad linją	
5) po —	<i>o</i>	pod linją	
6) pod —	<i>o</i>	" "	wydłużone „p“
7) na —	<i>o</i>	pod linją	
8) nad —	<i>o</i>	na linji	
9) co —	<i>o</i>	" "	

- 10) bez — pod linją
- 11) do — " "
- 12) od — " " wydłużone „d“
- 13) ob — między linjami „ „o“
- 14) wy — pod linją „ „w“
- 15) roz — na linji „ „z“ = „s“
- 16) za — " "
- 17) jedno — pod linją z naciskiem
- 18) między — " " "

Uwaga. Przy pisaniu przedrostków należy bacznie uważać na położenie ich do linji i nacisk.

Ł = przykuć; = przeciwstawić; = przegrać; = przedstawić;
 = pomalować; = poddać; = naląć; = nadłożyć; =
 rak; = bezład; = dolać; = odlać; = obwijać;
 = rokład; = rozpalić; = zalać; = jednokrotnie; między
 = drzwi

Zaimki.

„Stenografja Narodowa“ oznacza zaimki tylko początkowemi literami i końcówką, uzależniając znaczenie tych znaków od ich położenia do linji, rzadziej od nacisku.

Zaimki osobiste i zaimek zwrotny.

Zaimki osobiste (ja, ty i t. d.) oznacza się w mianowniku znakami konjugacyjnymi, w innych zaś przypadkach przez pierwsze litery w ich zasadniczym położeniu do linji np.:

Mianownik	Dopełniacz	Celownik	Biernik	Narzędnik	Miejscownik
ja	mnie	mnie, mi	mię	mną	o mnie
ty	ciebie	tobie, ci	cię	tobą	o tobie
my	nas	nam	nas	namą	o nas
wy	was	wam	was	wami	o was
się	siebie	sobie	się	sobą	o sobie

Zaimek osobisty 3^{iej} osoby

w rodzaju męskim i nijakim oznaczamy we wszystkich przypadkach znakami deklinacyjnymi, w rodzaju zaś żeńskim wypisujemy go w przypadkach II, III, IV i VII liczby pojedynczej np.:

Mianownik	Dopełniacz	Celownik	Biernik	Narzędnik	Miejscownik
on	n-jego	n-jemu	go	nim	o nim
ona	jej	jej	ją	nią	o niej
ono	jego	jemu	je	nim	o niem
oni-e	n-ich	n-im	ich, je	niemi	o nich

Formy: niego, niemu, nich i t. d. używa się tylko po przyimku np.: ku niemu, dla niego i t. d.

Zaimki dzierżawcze oznaczamy jak niżej:

- mój na linji
- twój nad linją
- swój pod „
- nasz na linji
- wasz niżej linji

Zaimki pytające

Zaimki wskazujące

oznaczamy jak niżej:

kto		na linji	ten		pod linją
który		" " (przez kt)	sam		na linji
co		" "	ów, owa		" "
czyj		pod linją	tamten		pod linją (przedłuż. t)
jaki		na linji	taki		niżej linji

Zaimki nieokreślne oznaczamy jak niżej:

pevien		na linji
żaden		" "
każdy		nad linją
wszelki		nad linją (przez wsz)
wszystek		na linji " "
inny		nad linją
niejaki		" " (przez nie)
niejeden		na linji " "
nikt		pod linją
nic		na linji (z naciskiem)
niczyj		nad linją (przez ncz)

Zaimki nieokreślne kończące się na *ś, ź* oznaczamy tak samo jak odpowiednie bez tych końcówek, dodając jedynie kropkę obok znaku deklinacyjnego.

Zaimki — **kolwiek** oznaczamy przez **k** na linii, **bądź** przez **b** na linji.

Liczebniki.

- 1) Liczby oznacza się w stenografji cyframi arabskimi, jaknajbardziej uproszczonemi (patrz niżej pod 1).
- 2) Okrągłe liczby oznacza się przez dodanie do cyfr następujących znaków: **d** dla dziesiątek; **s** dla setek; **t** dla tysięcy; **td** dla dziesiątek tysięcy; **st** dla setek tysięcy; **m** dla milionów i t. d. (patrz niżej pod 2).
- 3) Liczebniki główne: jeden, dwa, trzy i t. d. oznacza się cyframi położonemi na linji i pisanemi bez nacisku (patrz niżej pod 3).
- 4) Liczebniki porządkowe: pierwszy, drugi, trzeci i t. d. oznacza się cyframi położonemi na linji i pisanemi z naciskiem (patrz niżej pod 4).
- 5) Liczebniki przysłówki porządkowe: po pierwsze, po drugie, po trzecie i t. d. oznacza się cyframi położonemi pod linją i pisanemi bez nacisku (patrz niżej pod 5).
- 6) Liczebniki wielorakie, kończące się na **krotny**, oznacza się cyframi położonemi pod linją, pisząc je z naciskiem (patrz niżej pod 6).
- 7) Liczebnik „kilka“ oznacza się zerem, do którego, dla wyrażenia **kilkaście** dodaje się **n**, dla **kilkadziesiąt** **d**, dla **kilkaśet** **s** i t. d. (patrz niżej pod 7).
- 8) Liczebniki: dwoje, troje, czworo i t. d. oznacza się przez dodanie do cyfry znaku **r** (patrz niżej pod 8).
- 9) Liczebniki: pojedynczy, podwójny, potrójny i t. d. oznacza się przez dodanie do cyfry znaku **n**, zaś jednaki, dwojaki, trojaki znaku **k** (patrz niżej pod 9).
- 10) Nazwy dni i miesięcy oznacza się pierwszemi dwoma, ewentualnie trzema literami (patrz niżej pod 10).
- 11) Wyrażenia bieżącego miesiąca oznaczamy przez **bm** nad linją

"	przeszłego	"	"	pm	"	"
"	bieżącego roku	"	"	br	"	"
"	przeszłego	"	"	pr	"	"
- 12) Liczebnik: wiele oznacza się przez **w**, ze znakiem deklinacyjnym (patrz niżej pod 12).

1) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0. 2) 60 = 6; 700 = 7; 8000 = 8;
 90000 = 9; 500000 = 5; 4000000 = 4. 3) 2478. 4) dwudzie-
 sty pierwszy = 21. 5) po pierwsze = 1, 2, 3. itp. 6) jedno =
 krotny = 1; dwukrotny = 2, 3. itp; 7) kilka = 0; kilkanaś-
 cie = 1; kilkadziesiąt = 1. itp. 8) dwoje = 2, 3, 4, 5. itp.
 9) pojedynczy = 1, podwójny = 2, 3, 4, 5. itp; jednaki = 1;
 dwojaki = 2, 3, 4, 5. itp. 10) niedziela = 1; poniedziałek =
 1; wtorek = 1; środa = 1; czwartek = 1; piątek = 1;
 sobota = 1. 11) styczeń = 1; luty = 1; marzec = 1; kwiecień =
 1; maj = 1; czerwiec = 1; lipiec = 1; sierpień = 1;
 wrzesień = 1; październik = 1; listopad = 1; grudzień = 1.
 12) 1 = wiele, 1, 1, 1.

Nieodmienne części mowy.

Nieodmienne części mowy w „Stenografji Narodowej“ oznacza się:
 I. przez samogłoskę z naciskiem lub bez w odpowiednim położeniu do linii,
 II. początkowemi dwoma, ewentualnie trzema literami, III. przez począt-
 kową spółgłoskę w odpowiednim położeniu do linii, IV. przez pierwszą
 i ostatnią literę w zasadniczym położeniu do linii, V. przez pierwszą
 literę położoną o jedną miarę niżej, ewentualnie wyżej zasadniczego po-
 łożenia, VI. w złożonych wyrazach przez pierwsze litery części tych wy-
 razów.

Przy nauce tych skrótów należy zwracać baczną uwagę na położe-
 nie ich do linii i nacisk, przytym dla krótkości oznaczać będziemy wyrazy:

- „nacisk“ przez n
- „na linii“ „ n
- „nad linją“ „ nd
- „pod linją“ „ p
- „ $\frac{1}{2}$ miary pod linją“ przez $\frac{1}{2}$ p.

	I	
bez	r	p
jedno	1	n p
lecz	2	n
wielce	3	n n
więc	4	n n
wszędzie	5	n
między	6	n p
na	7	p
następnie	8	n
po	9	p
może	10	n
można	11	n n
dużo	12	n

	II	
aby	1	n
ach	2	n
ale	3	nd
albo	4	n
albowiem	5	p
ani	6	n
aniżeli	7	p
atoli	8	n
aż	9	n
ażeby	10	p
obecnie	11	n
oczywiście	12	n
och	13	n
około	14	n
ongi	15	n
oprócz	16	n
oraz	17	n
oto	18	n

	III	
owo	1	n
owdzie	2	p
odkąd	3	n
odtąd	4	p
jak	5	n n
jakby	6	p n n
jako - ś - ż	7	n n n
jakoby	8	p n
jakkolwiek	9	nd n n
jednak	10	n n
jednakowoż	11	p n n
już	12	n n
jeżeli	13	p n n
jeśli	14	n n

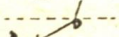

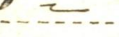
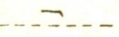

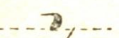

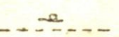

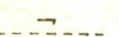
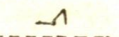
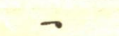
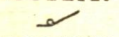
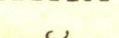
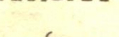

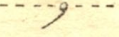
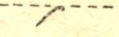
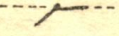
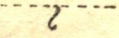
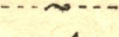
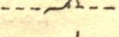
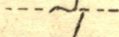
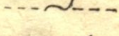
	IV	
bo	1	n
bardzo	2	nd
co	3	nd
coś	4	n
cóż	5	p
czy	6	n
czyż	7	p
dla	8	n
do	9	p
dobrze	10	nd
gdy	11	nd
gdzie	12	n
gdzież	13	p
chyba	14	p
choć	15	nd
chociaż	16	n
ile	17	n
izby	18	n

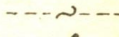
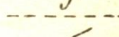
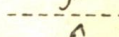
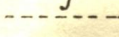
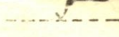
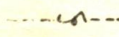
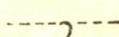
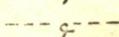
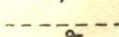
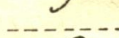
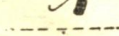
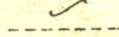
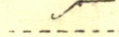
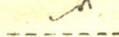
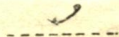
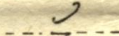
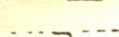
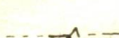

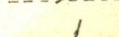
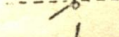
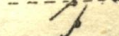
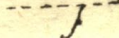
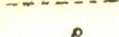
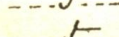
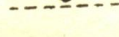
kiedy ⁶	n
ku ⁶	nd
lub ⁷	nd
mało ⁷	nd
no ⁷	nd
nad ⁷	n
nim ⁷	p
nie ⁷	nd
niech ⁷	n
niechże ⁷	pd
nieco ⁷	n nd
od ⁷	p
pod ⁷	p
pewnie ⁷	n
prócz ⁷	nd
przez ⁷	n
przy ⁷	p
przeciwko ⁷	nd
przeto ⁷	nd
raz ⁷	nd
sam ⁷	p
tak ⁷	n
wcale ⁷	p
za ⁷	n
zaś ⁷	nd
zawsze ⁷	p
że, iż ⁷	n
jeszcze ⁷	n
szczególnie ⁷	p
IV		
bardziej ⁷	n n

bezwzględnie ⁷	n
bezw warunkowo ⁷	n
bowiem ⁷	n
by ⁷	n
byle ⁷	n
bynajmniej ⁷	n
coraz ⁷	nd
cokolwiek ⁷	nd
conajmniej ⁷	n nd
czyli ⁷	n
czyby ⁷	n
dawno ⁷	n
dalej ⁷	n
dosyć ⁷	n
dowoli ⁷	n
dotychczas ⁷	n
dopóty ⁷	n
gdyż ⁷	n
gdyby ⁷	n n
gdzieniegdzie ⁷	n n
gdzieindziej ⁷	n
gorzej ⁷	nd
choćby ⁷	nd
istotnie ⁷	nd
inaczej ⁷	n
kiedyś ⁷	n
kiedyż ⁷	n
kiedy niekiedy ⁷	nd
ktokolwiek ⁷	n nd
lada ⁷	nd
ledwie ⁷	nd
lekko ⁷	n nd
lepiej ⁷	nd

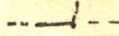
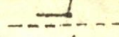
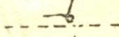
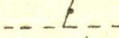
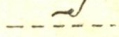

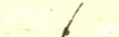
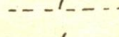
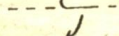
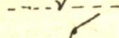
mi ⁷	nd
ma ⁷	nd
me ⁷	nd
mę ⁷	nd
mimo ⁷	nd
możnaby ⁷	nd
możeby ⁷	nd
mniej ⁷	n nd
możliwie ⁷	n nd
napewno ⁷	nd
nawet ⁷	nd
naturalnie ⁷	nd
nader ⁷	nd
nareszcie ⁷	n nd
naraz ⁷	nd
nakoniec ⁷	nd
natenczas ⁷	nd
natomiast ⁷	nd
nasamprzód ⁷	nd
naprzeciw ⁷	nd
naogół ⁷	nd
nadzwyczaj ⁷	nd
najmniej ⁷	n nd
najwięcej ⁷	nd
najbardziej ⁷	n nd
nigdy ⁷	nd
niżeli ⁷	nd
niż ⁷	nd
nieraz ⁷	nd
niechaj ⁷	nd
niemal ⁷	nd
podobnie ⁷	n

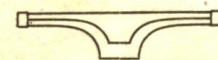
podczas ⁷	n
podług ⁷	n
poza ⁷	n
poza ⁷	n
ponieważ ⁷	n
ponad ⁷	n
ponadto ⁷	n
poprostu ⁷	n
pomiedzy ⁷	n
przed ⁷	n
przecież ⁷	n
przedewszystkiem ⁷	n
przeciwnie ⁷	n n
przynajmniej ⁷	nd
razem ⁷	nd
również ⁷	nd
równie ⁷	nd
rychło ⁷	nd
raczej ⁷	n
teraz ⁷	n
tedy ⁷	n
też ⁷	n
tam ⁷	n
tamże ⁷	n
tylko ⁷	n
trzeba ⁷	p
według ⁷	p
więcej ⁷	p
wciąż ⁷	n p
wreszcie ⁷	p
wręcz ⁷	p
wtedy ⁷	p
właśnie ⁷	p

wobec		p
wówczas		p
wprzód		p
wszystko		p
wszak		p
wszelaki		p
wszelki		p
zatem		nd
zapewne		nd
zarówno		nd
zaledwie		nd n
zamiast		nd
zewnątrz		nd
zewsząd		nd
zwłaszcza		nd
zwyczajnie		nd
znowu		nd
znów		n
żeby		n n
rzeczywiście		n
źle		n
dopiero		p
dopóki		p
dziś		p
które		p
nadto		n
nadaremnie		n
nazbyt		n
natychmiast		n
naprzód		n
najpierw		n

nigdzie		n n
niby		n
potemu		nd
poniekąd		nd
przeważnie		nd
podówczas		nd
równocześnie		n
tędy		p
takoż		p
wewnątrz		1/2 p
wprawdzie		1/2 p n
wkrótce		1/2 p
wtenczas		1/2 p
względnie		1/2 p
wszelako		1/2 p
wszyscy		1/2 p
zanim		n
zwykle		n
zupełnie		n
dłaczego		n
dlatego		n
dokąd		p
dotąd		p
pokąd		nd
potąd		nd
poczem		n
potem		nd
przyczym		p
przytym		p
skąd		n

VI

stąd		nd
stamtąd		nd
skądinąd		nd
tamtędy		n
naprzykład		nd
naprzeciwno		nd
	VII	
to jest		n
a mianowicie		n
i t. p.		nd
i t. d.		nd

Handwritten musical score on three staves, organized into six systems. Each system is headed by a Roman numeral: I, III, V, II, IV, VI. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and dynamic markings. The manuscript is written in a historical style, likely from the 17th or 18th century.

Wł. Anrapusto
Wra, 14. 4. 73
- 20 5.